

ความเป็นศัลยแพทย์

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ปริญญา สากิยลักษณ์

18 พฤษภาคม 2559

ศัลยแพทย์ คือแพทย์ที่ให้การรักษาโดยวิธีผ่าตัด ในประเทศไทยมักหมายถึงแพทย์ทางศัลยกรรมทั่วไป หรือ เฉพาะทางบางอย่าง เช่น ศัลยแพทย์ระบบสมอง, ศัลยแพทย์ระบบทรวงอกและหัวใจ, ศัลยแพทย์ระบบบอุโรวิทยา ฯลฯ แต่ในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกานับรวม ศัลยแพทย์ที่ผ่าตัดระบบสูติรีแพทย์, แพทย์ระบบหูคอจมูก, เข้าไว้เป็นศัลยแพทย์ทั้งหมด เป็นสมาชิกของ American College of Surgeons และใช้ FACS ต่อท้ายได้เหมือนกันหมดมีสมาชิกจากทั่วโลกประมาณ 800,000 คน การจะเป็นศัลยแพทย์ได้ประกอบด้วย การมีใจรัก ความมุ่งมั่นทุ่มเท การมีใจจดจ่อรับผิดชอบ และการทบทวนในสิ่งที่ได้คิดได้ทำมา คุณสมบัติสำคัญของศัลยแพทย์ คือ ใฝ่ศึกษา มีความเชี่ยวชาญ ชาญฉลาด มีมารยาทและจรรยาบรรณสูง มีการเปรียบเทียบว่า ศัลยแพทย์ที่ดีต้องมี Egle's eye, Lady's hand และ Lion's heart คือมีสติปัญญาแหลมคม มีฝีมือดีและมีจิตใจเด็ดเดี่ยวเข้มแข็ง เป็นผู้ที่ไม่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา ดังคำขวัญของมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ว่า อุตตมามัง อุปมังกะเร การฝึกเป็นศัลยแพทย์ที่ดีอาจทำได้ด้วยวิธีแบบดั้งเดิม คือสมัครเป็นลูกศิษย์ของศัลยแพทย์ที่มีความชำนาญ ช่วยงานฝึกงานจนเรียนรู้ ต้องใช้เวลาค่อนข้างนาน หรือผ่านการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ (training program) ที่มีรูปแบบและเวลาฝึกอบรมที่ชัดเจน มีการเรียนภาคทฤษฎีและฝึกปฏิบัติให้มีความรู้ความชำนาญ และความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อยๆ จนจบการฝึกอบรม มีการสอบเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ได้วุฒิปริญญาตรีหรือหนังสืออนุมัติ การเลือกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลได้ขึ้นกับความพอใจในลักษณะของงาน ความรู้ความสามารถ และโอกาส บางคนก็มีความสามารถเลือกเต็มที่ แต่บางคนอาจได้บางส่วน หน้าที่หลักของศัลยแพทย์ คือ การให้บริการการผ่าตัดแก่ผู้ป่วย งานอื่นๆ เช่น งานสอน, งานวิจัย, งานช่วยกิจกรรมของโรงพยาบาลก็มีความสำคัญด้วยสัดส่วนที่ไม่เหมือนกันแล้วแต่ว่าปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชนิดใด เช่น โรงเรียนแพทย์ โรงพยาบาลของรัฐ โรงพยาบาลเอกชน การสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาชีพเฉพาะทาง, วิทยาลัย, ราชวิทยาลัย มีความสำคัญในการเข้าร่วมเป็นกลุ่มก้อน มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ และพึ่งพาอาศัยกันได้ในยามจำเป็น เมื่อเป็นสมาชิกแล้วก็ต้องร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ และสนับสนุนงานขององค์กร เท่าที่โอกาสจะอำนวย การไปศึกษาดูงานต่างประเทศนับว่ามีความสำคัญ เพราะมิใช่เพียงไปเรียนรู้ด้านวิชาการอย่างเดียว แต่ต้องพัฒนาการเรียนรู้อื่นอีกหลายอย่าง เช่น วัฒนธรรมการทำงานของแต่ละประเทศ ฝึกเรื่องการใช้ภาษาต่างประเทศที่สำคัญคือภาษาอังกฤษเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต และที่เป็นกำไรชีวิต คือ การทัศนศึกษา ศัลยแพทย์ที่ดีมีความรู้ดี ฝีมือดี ดูแลผู้ป่วยดี มนุษย์สัมพันธ์สูงเรียกว่าเป็น Good Surgeon ถ้าเพิ่มการเป็นครูมีการให้ความรู้แก่แพทย์บุคลากรทางการแพทย์ได้ เรียกว่าเป็น Very Good Surgeon ถ้าเพิ่มการเป็น Mentor ที่ดี คือ การเป็นที่ปรึกษาช่วยอุปถัมภ์ลูกศิษย์ เรียกว่าเป็น Excellent Surgeon

เปิดปี 2541 จำนวน 30 คน ผลิตบัณฑิตแล้ว 14 รุ่น จำนวนประมาณ 461 คน

นักเทคโนโลยีงานในส่วน นักปฏิบัติการเครื่องหัวใจและปอดเทียม (Perfusionist) ทำหน้าที่ควบคุมเครื่องหัวใจและปอดเทียม (Heart Lung Machine) ในระหว่างที่ศัลยแพทย์ทำการผ่าตัดแก้ไขความผิดปกติของหัวใจผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านติดตามสัญญาณชีพและระบบไหลเวียนโลหิต (Monitoring technologist) Monitor ในห้องสวนหัวใจ นักตรวจหัวใจด้วยคลื่นเสียงสะท้อนความถี่สูง (Cardiac sonographer) ในห้องการตรวจสวนหัวใจแบบไม่รุกราม

นักบำบัดระบบทางเดินหายใจ (Respiratory therapist) จะมีอยู่ในหลักสูตร 60 นักเทคโนโลยีหัวใจและทรวงอกยังสามารถทำงานอย่างอื่นได้ เช่น เป็นผู้ช่วยหมอผ่าตัดภายใต้การควบคุมของศัลยแพทย์, ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านเครื่องมือทางการแพทย์ นอกจากนี้ยังสามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกได้ในหลายสาขาที่เกี่ยวข้องวิทยาศาสตร์สุขภาพทั้งในและนอกประเทศทำงานทั้งโรงพยาบาลของกระทรวง สธ รพ มหาวิทยาลัย รพ.เอกชน บริษัทเครื่องมือทางการแพทย์ ส่วนตัวเลขยังไม่เคยได้สำรวจ